

Boom Juridische uitgevers
Postbus 85576
2508 CG Den Haag
T (070) 330 70 33
F (070) 330 70 30
E info@bju.nl
I www.bju.nl

EstateTip

Review

Afl. 2007-36

3 oktober 2007

Afzullegaat of (lage) rente?

De aard van de vulling: is het van belang?

Het afzullegaat in een langstlevende-testament voorkomt dat bij het eerste overlijden onbedoeld vrijstellingen onbenut worden gelaten (vrijstellingsoptimalisatie) en voorkomt alsmede dat de spreiding van de heffingsgrondslag niet ideaal is (tariefoptimalisatie). Wij verwijzen u voor de werking van dit fenomeen naar *EstateTip Review* 2006-48. Het betreft een estate planning-instrument dat focust op het eerste overlijden. Een afzullegaat vult de economische verkrijging van de langstlevende zoon, en voor zover gewenst, aan. Is eenmaal de ideale verkrijging in waarde vastgesteld, bekeken vanuit het *eerste overlijden*, dan komt de vraag op waarmee de 'vrijstellingsbak' en de 'tariefsbakjes' van de langstlevende gevuld wordt. Op zich maakt het – voor de heffing bij het eerste overlijden – niet uit of we de langstlevende bedenken met fictief vruchtgebruik, civielrechtelijk vruchtgebruik of met volle eigendom. Doorslaggevend is dat de economische waarde ideaal is.

De vulling is wel van belang indien we met een schuin oog naar het *tweede overlijden* kijken. Een voorbeeld, dat wij ontleen aan Van Ewijk en Schoenmaker in Kwartaalbericht Estate Planning december 2006, maakt een en ander inzichtelijk. De berekeningen en grafiek zijn gemaakt met VEEP 7.0 (www.vanewijkestateplanning.nl).

Erflater maakte een quasi-wettelijke verdeling met keuzelegaat tegen inbreng als alternatief, gelardeerd met de handmatige ventieltechniek en het afzullegaat. De omvang van de ontbonden huwelijksgemeenschap bedraagt € 1.500.000. De omvang van de nalatenschap bedraagt € 750.000. Erflater heeft een kind en de echtgenote van erflater werkt met 'factor' 12 (leeftijd 50). De vrijstelling bedraagt na imputatie nog slechts € 147.410. Het erfdeel van de langstlevende bedraagt 1/100.

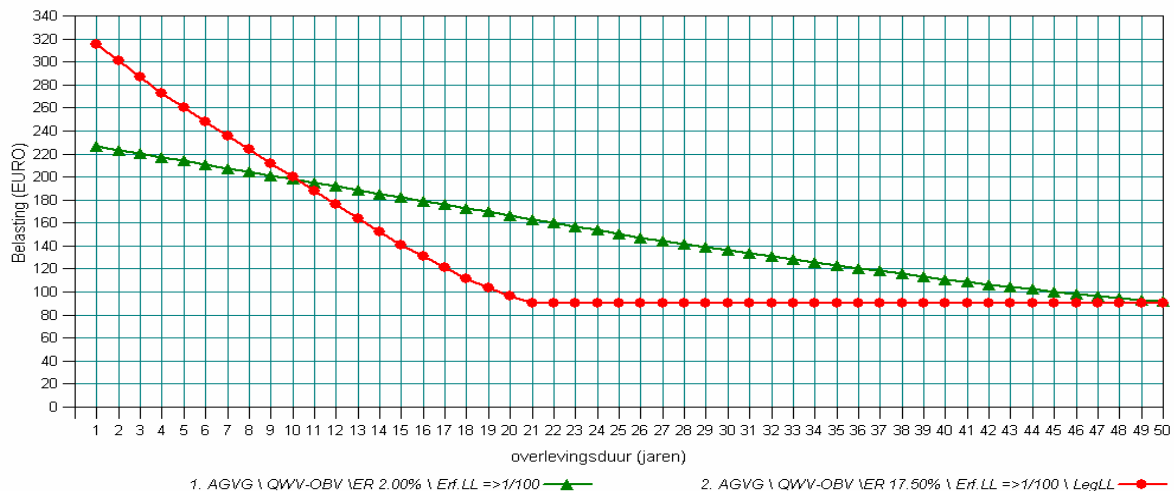
De echtgenoot kiest voor de meest successierechtelijk vriendelijke vererving bij het eerste overlijden, hetgeen betekent dat de langstlevende een verkrijging in waarde van ongeveer € 400.000 moet ontvangen. Voor de wijze van berekenen verwijzen wij naar *EstateTip Review* 2006-48. Dit kan door of het afzullegaat te laten werken *dan wel* door de verkrijging van de langstlevende op te vullen met een gedeeltelijk (*fictief*) vruchtgebruik. Het is dan of een legaat aan de langstlevende van ongeveer € 394.000 of een rente (al dan niet indirect via de handmatige ventieltechniek) van

ongeveer 2% enkelvoudig. Een combinatie van afvullegaat en rente is overigens ook mogelijk. Bij het eerste overlijden is in beide gevallen ongeveer € 90.000 verschuldigd.

Het afvullegaat *verkleint* per saldo de *overbedelingsvorderingen* van de kinderen tot ongeveer € 300.000 (na aftrek successierecht). Deze vordering gaat oprenten met ongeveer 17% enkelvoudig (BNB 1989/260). Indien niet van het afvullegaat gebruik wordt gemaakt, is de vordering van het kind ongeveer € 700.000 (na aftrek successierecht), welke vordering oprent met een rente van 2% enkelvoudig.

'Maakt het iets uit?', zo luidt dan de vraag. Bij het eerste overlijden maakt het, zoals gezegd, niets uit. De spreiding is immers in beide gevallen ideaal. Bij het tweede overlijden zien we wel verschil. Wij verwijzen naar de grafiek. Op de x-as is het aantal overlevingsjaren vermeld en op de y-as het totaal verschuldigde successierecht na twee overlijdens.

Belasting na twee overlijdens (tarieven 2007)

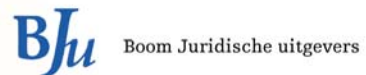
De rode lijn (-●-●-) geeft het resultaat weer na twee overlijdens indien wordt gewerkt met het afvullegaat. De groene lijn (-▲-▲-) laat het effect zien na twee overlijdens indien de ideale heffing bij het eerste overlijden wordt gerealiseerd door middel van het werken met een lage rente.

Na een periode van tien jaar (geen waardevermindering/intering, geen schenkingsplan, geen IB-aspecten, enz.) kruisen de lijnen elkaar en wordt het afvullegaat goedkoper. Hoe is dit te verklaren? Door te werken met het afvullegaat wordt de verkrijging van de langstlevende vergroot in *volle* eigendom. Deze volle eigendom *vererft* bij het tweede overlijden, terwijl (fictief) vruchtgebruik *verdamp*t. Dit is een *nadeel*. Dit nadeel wordt echter na ongeveer tien jaar *gecompenseerd* door het feit dat in het geval van het afvullegaat een weliswaar kleinere vordering zeer snel oprent en het vermogen van de langstlevende relatief snel opeet. De oprenting met 2% enkelvoudig kan hier op een gegeven moment niet meer tegenop.

Kiest de langstlevende voor een beperking van de heffing bij het eerste overlijden, dan heeft hij of zij daar alle mogelijkheden voor indien het testament de juiste ingrediënten bevat, zoals de (handmatige) ventieltechniek en het afvullegaat. Is de keuze gemaakt voor een besparing bij het eerste overlijden, dan moet de *vervolgvraag* beantwoord worden: *'Hoe ziet de vulling er uit?'* De mogelijkheid om de vulling te kiezen vormt een *'tool binnen een tool'*. Gaan we opvullen met vruchtgebruik of volle eigendom? De keuze zal niet alleen afhangen van de levensverwachting, maar ook van, bijvoorbeeld, de IB-situatie van het geval (gedefiscaliseerd of gefiscaliseerd).

Soms is een *mix* onder omstandigheden beter. De waarheid ligt immers veelal in het midden. Vanzelfsprekend weet niemand wat de toekomst brengt. Wel weten we wat de impact is van het een of het ander bij het tweede overlijden.

Tot volgende week!

www.scholsburgerhartschols.nl

www.bju.nl

© 2007 Boom Juridische uitgevers / ScholsBurgerhartSchols

Hoewel de uiterste zorg is besteed aan de inhoud van *EstateTip Review* aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid.